

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 232/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kuntien kotouttamiskorvauksista ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntaan asuttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Joonas Räsänen, Mika Karin ja Sirpa Paateron /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 232/2016 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä niiden vastaanottokeskuspaikkakuntien tukemiseksi, joiden vastaanottokeskuksissa asuvat tullaan jatkossa rekisteröimään kyseisten kuntien asukkaiksi ja miten hallitus aikoo edistää kuntapaikkojen syntymistä eri puolille Suomea oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden asuttamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Laissa kotoutumisen edistämiseksi (1386/2010) määritellään ne tavat, joilla kansainvälisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneet ohjataan vastaanottokeskuksesta kuntaan ja miten valtio korvaa kunnille alkuvaiheen vastaanotosta aiheutuvia kuluja.

Vuoden 2016 täydentävässä talousarvioesityksessä kuntien korvauksiin esitettiin liki 21 miljoonan euron lisäystä kuntakorvausten piirissä olevien henkilöiden lukumäärän kasvun johdosta.

Myös ELY-keskusten ja työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin tehtiin täydentävässä talousarvioesityksessä 2 960 000 euron lisäys 56 henkilötyövuoden palkkaamiseksi oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntaan ohjaamisen ja kotouttamisen tehtäviin sekä 2 000 000 euron lisäys käännös- ja tulkkauskuluihin ja henkilöstön koulutukseen. Oleskeluluvan saaneiden nousseet henkilömäärät on huomioitu myös vastikään hyväksytyissä valtion talousarvion kehyspäätöksissä.

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön SYLVIA2-hankkeen toiminnoilla edistetään kansainvälistä suojelua saavien pakolaisten kuntiin sijoittamista maksamalla pakolaisia vastaanottaville kunnille lisätukia ja kouluttamalla kuntatyöntekijöitä ja -päättäjiä kansainväliseen suojeluun ja pakolaisten vastaanottoon liittyvistä teemoista. SYLVIA2-hankkeessa hankekaudelle 1.1.2015–31.12.2016 kunnille maksettaviin lisätukiin on budjetoitu noin 3,4 miljoonaa euroa. SYLVIA2-hanketta rahoitetaan täysimääräisenä toimintatukena EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF-rahasto).

Lain mukaan Ely-keskukset tekevät vastaanottosopimukset kuntien kanssa. Viime kuukausina Ely-keskukset ovat ottaneet yhteyttä kaikkiin Suomen kuntiin vastaanottosopimuksen aikaansaamiseksi. Tämän seurauksena 41 uutta kuntaa on tehnyt sopimuksen, yhteensä sopimuksia on

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 232/2016 vp

134 kunnan kanssa noin 2 600 kuntapaikasta. Vain kaksi kuntaa on toistaiseksi kieltäytynyt kokonaan vastaanotosta vedoten siihen, että tarvittavia palveluja ei pystytä tulijoille järjestämään. Lisäystä paikkoihin on vuoden alusta tullut lähes 900 ja uusia päätöksiä on odotettavissa vielä kevään aikana. Lisäksi monet kunnat ovat tehneet niin sanottuja avoimia päätöksiä, joissa ei määritellä vastaanotettavien lukumäärää. Useimmiten tällaisia kuntia ovat ne, joiden alueella on vastaanottokeskus. Etukäteen sovittuja kuntapaikkoja voidaan arvioida olevan kolmen neljän tuhannen välillä.

Lakia kotoutumisen edistämisestä muuttui 1.5.2016 siten, että lain 45 §:n mukaiset, kunnalle kansainvälistä suojelua saavista henkilöistä maksettavat laskennalliset korvaukset maksetaan kunnalle jatkossa automaattisesti, ilman erillistä hakemusta. Tämä helpottaa huomattavasti kuntien työtä. Ulkomaalaisrekisteristä saatavan oleskelulupatiedon ja väestötietojärjestelmästä saadun kuntapaikkatiedon yhdistäminen mahdollistaa sen, että korvaus seuraa henkilöä kuntaan, jossa hän kulloinkin asuu. Korvausten saamisen edellytyksenä on, että kunta on tehnyt Ely-keskuksen kanssa sopimuksen ja sillä on kotouttamisohjelma. Kotouttamisohjelman laatimiseksi kunta saa tarvittaessa ohjausta Ely-keskukselta.

Jotta oleskeluluvan saaneet asettuisivat tasaisesti eri puolille Suomea, TEM asetti Ely-keskuksille pakolaisten kuntapaikkatavoitteet uudella tavalla marraskuussa 2015. Nyt jokainen Ely-keskus vastaa sen alueella olevien vastaanottokeskusten luvan saaneiden asuttamisesta oman alueensa kuntiin. Tavoitteeseen päästäkseen Ely-keskukset tekevät tiivistä ja pitkäjänteistä yhteistyötä alueensa kuntien, vastaanottokeskusten, oppilaitosten, työnantajien ja järjestöjen kanssa. Tiiviin yhteistyön ja yhteisesti sovittujen toimintatapojen avulla vauhditetaan oleskeluluvan saamisesta käynnistyvää kotoutumisprosessia niin, että hidastavia katkoja ei synny.

Myös kotoutumiskoulutusta on uudistettu siten, että se sisältää vaihtoehtoisia, osaamistaustaan mukaan räätälöitävissä olevia työelämälähtöisempiä toteutusmalleja. Tavoitteena on tehostaa koulutuspolkua, monipuolistaa toteutustapoja hyödyntää enemmän työssä oppimista ja ottaa täysimääräisesti käyttöön digitaaliset oppimismahdollisuudet. Myös osaamisen tunnistamisen menetelmiä parannetaan niin, että aiempi koulutustausta ja osaaminen tulevat paremmin osaksi polkua, joka johtaa nopeasti työelämään. Vuoden 2016 täydentävässä talousarvioesityksessä on kotoutumiskoulutuksen hankintaan, kielitesteihin ja osaamiskartoituksiin lisäystä lähes 23 miljoonaa euroa johtuen oleskeluluvan saavien turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta.

Hallituksen toukokuun alussa julkaisema kotouttamisen toimintasuunnitelma esittelee tarkemmin ne poikkihallinnolliset keinot, joilla hallitus edistää kotoutumista ja kuntiin siirtymistä. Tavoitteena on tukea kotoutumista ja työllistymistä kustannustehokkaasti tarttumalla tunnistettuihin, kotoutumista hidastaviin tekijöihin. Kotouttamisjärjestelmää tehostamalla, kotoutujan omaa aktiivisuutta tukemalla ja hyödyntämällä monipuolisesti julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuuksia voidaan luoda entistä paremmat edellytykset onnistuneelle kotoutumiselle.

Helsingissä 10.5.2016

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström